

BEZPEČNOST MOBILNÍCH TELEFONŮ – otázka číslo 4

Prohlédni si tabulku nazvanou **Pokud používáte mobilní telefon...**

Tato tabulka je založena na jedné myšlence. Na které?

- A Používání mobilních telefonů není nebezpečné.
- B Je prokázáno, že používání mobilních telefonů je nebezpečné.
- C Používání mobilních telefonů může, ale nemusí být nebezpečné, ale opatrnosti není nikdy nazbyt.
- D Používání mobilních telefonů může, ale nemusí být nebezpečné, takže bychom je neměli používat, dokud to nebudeme vědět jistě.
- E Rady **Co dělat** jsou určeny těm, kdo berou rizika vážně, a rady **Co nedělat** jsou určeny všem ostatním.

TABULKA 2.4 | Specifika otázky číslo 4, úloha Bezpečnost mobilních telefonů

Čtenářský proces	Propojování a vyvozování závěrů
Formát otázky	Jednoduchý výběr odpovědi

Poslední otázka od žáka vyžaduje, aby identifikoval myšlenku, ze které vychází druhá část výkladového textu. Tato myšlenka není v textu uvedena explicitně, a žák k ní tak může dospět jedině procesem *propojování* jednotlivých částí textu *a vyvozování závěrů*. Tento úkon mu však znesnadňuje skutečnost, že se text sestává ze dvou sloupců obsahujících protichůdné perspektivy. Na práci s protichůdnými názory, případně jejich posouzení nebo zdůvodnění přitom žáci nebývají ve výuce dostatečně připravováni. Myšlenku, na které je text v tabulce založen, žák nemusí sám formulovat, ale vybere z jedné z připravených možností. Nabízené odpovědi jsou nicméně delší, než na jaké jsou žáci v testu zvyklí, a namísto čtyř možností nabízí variant pět. Správnou odpověď **C Používání mobilních telefonů může, ale také nemusí být nebezpečné, ale opatrnosti není nikdy nazbyt** zvolilo v roce 2009 necelých 60 % českých žáků.

Přechod šetření PISA na elektronické testování v roce 2015 umožnil, že čtenářské úlohy PISA, které byly nově vytvořeny pro cyklus v roce 2018, představují texty a otázky v elektronickém prostředí. Řešení nových úloh klade na čtenáře požadavky, při kterých má uplatnit tradiční čtenářské postupy, ale také dovednosti kritického přístupu k informacím vyžadující posuzování kvality, důvěryhodnosti a nestrannosti.

V mnoha čtenářských testech, běžně používaných ve školní praxi, se objevují otázky týkající se jen vybraných úryvků textu a čtenářských procesů. Šetření PISA, podobně jako šetření PIRLS pro žáky 4. ročníků, využívá k hodnocení čtenářských dovedností žáků ucelené texty, které byly v roce 2018 nově doplněny tzv. scénáři, jejichž záměrem je vymezení kontextu a zamýšleného účelu čtení. Scénáře v rámci úloh PISA uvádějí čtenáře do řady situací, které jsou blízké běžnému životu, a zároveň jej provázejí testovou úlohou a popisují, co je v dané situaci jeho úkolem. V úlohách, které obsahují více zdrojových textů, scénáře propojují různé texty do smysluplného celku.

K otázkám všech úloh je připojena tabulka, která poskytuje informaci o typu otázky, sledovaném čtenářském procesu a o požadované úrovni čtenářské gramotnosti. (Podrobný popis všech úrovní čtenářské gramotnosti obsahuje tabulka v příloze 1.)

Následuje podrobný popis úlohy s vysvětlením správného řešení. U otevřených otázek jsou připojeny pokyny k vyhodnocování s příklady odpovědí.